

УДК 35.078.3:340

І. Павлик

ВІДМІННІСТЬ ПОНЯТЬ “ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ” І “ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД”: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Проаналізовано основні підходи до визначення змісту понять “державний контроль” і “державний нагляд” у вітчизняній науці державного управління і у юридичній науці, розкрито їх трактування в окремих нормативно-правових актах. Виявлено основні відмінності між контролем і наглядом як складовими контрольної функції державного управління та показано основні підходи у їх юридичному тлумаченні. Доведено, що найважливішими напрямками застосування контрольної функції державного управління в Україні є контроль і нагляд. Запропоновано у якості першого кроку формування у системі сучасного державного управління України таких умов, які б сприяли поступовому звуженню сфери контролю і оптимізації сфери нагляду задля підвищення ефективності управлінської діяльності загалом.

Ключові слова: контроль, нагляд, нормативно-правовий акт, ефективність, державне управління, влада.

Завдання, які виникли перед українською системою державного управління, відповідно до умов Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, вимагають пошуку нових теоретичних підходів задля підвищення ефективності шляхів, форм та методів правового регулювання управлінських відносин на засадах *acquis communautaire* – доробку (надбання) спільноти. Це потребує від України застосування сучасних механізмів та інструментів публічного управління з метою підтримання і розвитку прогресивних суспільних тенденцій і забезпечення належного функціонування державних інститутів. Прогресивний розвиток сучасного суспільства можливий лише завдяки ефективному державному управлінню. Його дієвість забезпечується різноманітними засобами, серед яких важливе місце посідає контрольна функція. При здійсненні реформування державного управління необхідно визначити місце і роль державної контрольної-наглядової діяльності, ефективність якої має відповідати чітким критеріям. Це безпосередньо зумовлює практичну значимість контрольної-наглядової діяльності державних органів.

Управлінська діяльність є загальною функцією для усіх гілок влади. Відповідно, контрольна-наглядова діяльність, будучи частиною управлінської діяльності, також властива усім гілкам влади. Контроль (нагляд) як функція державного управління загалом та органів виконавчої влади зокрема здійснюється у тісному взаємозв'язку з іншими управлінськими функціями. Актуальність забезпечення ефективного контролю (нагляду) зумовлюється тим, що останнім часом спостерігаються зниження виконавської дисципліни, недотримання вимог законодавства, а то й прямі правопорушення, що перешкоджає здійсненню ефективного державного управління та забезпеченню дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Осмісленню державного контролю і нагляду як функцій державного управління, обґрунтуванню цих понять із позицій юридичної науки присвятили свої дослідження такі провідні науковці, як О. Андрійко [1], Д. Бахрах [2],

В. Гаращук [3], А. Денисова [4], Т. Кичилюк [5], С. Ківалов [6], Л. Коваль [7], Д. Овсянко [8], М. Руденко [9], О. Серета [10], В. Тароєва [11], Х. Ярмакі [12]. Проте у сучасних наукових розробках не вироблено єдиного підходу до розуміння відмінностей між поняттями “державний контроль” і “державний нагляд” та критеріїв їх розмежування як явищ управління. Саме це й зумовило вибір теми статті.

Мета статті – теоретичне обґрунтування відмінностей у поняттях “державний контроль” та “державний нагляд” як функцій державного управління та складових контрольно-наглядової діяльності на основі чинних нормативно-правових актів.

Запровадження європейських стандартів публічного управління в Україні на сьогодні здійснюється на основі ратифікованої 16 вересня 2014 р. Верховною Радою України та Європейським Парламентом Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами – з іншого. Наступного ж після ратифікації дня Кабінет Міністрів України затвердив план заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на 2014 – 2017 рр. Таким чином, Угода про асоціацію стала втіленням реалізації положень ст. 11 Закону України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики”, у якій визначено завдання забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір із метою майбутнього набуття членства в ЄС [13]. Це завдання вимагає приведення положень національних нормативно-правових актів у відповідність до норм ЄС та усунення невідповідностей у їх тлумаченні, що, зокрема, стосується й розуміння термінів “контроль” та “нагляд”.

У вітчизняній науковій літературі тривають дискусії з приводу змістового наповнення понять “контроль” і “нагляд”. Думки дослідників загалом відображають два підходи: перший – це тотожні поняття; другий – це нетотожні поняття, контроль і нагляд є самостійними формами юридичної діяльності. На законодавчому рівні також немає чіткого розмежування понять “контроль” і “нагляд”. Проте для практики управління важливим є твердження А. Денисової про те, що ці поняття потрібно розмежовувати навіть тоді, коли законодавець для визначення назви і регулювання повноважень тих чи інших органів використовує обидва терміни. Можна стверджувати, що спільним у цих термінах є лише мета – забезпечення законності і порядку в державному (публічному) управлінні. Наявність такої мети дає підстави розглядати ці терміни у функціональній єдності, як “контрольно-наглядову діяльність”.

Контрольно-наглядова діяльність як явище досліджується як з погляду науки державного управління, так і з позицій юридичної науки. У першому випадку йдеться про функцію управління, стадію управлінського циклу, реалізацію принципу зворотного зв'язку в управлінні. У другому – про засіб забезпечення законності в реалізації виконавчої влади. Загалом, функція державного контролю в державному управлінні полягає в аналізі та зіставленні фактичного стану у тій чи іншій галузі з вимогами, які визначено перед ними, відхиленнями у виконанні поставлених завдань та причин цих відхилень, оцінкою діяльності й доцільності саме такого шляху [14]. О. Андрійко зазначає, що державний контроль є функцією управління, яка в необхідному співвідношенні існує з іншими, а тому контроль у сфері управління має як самостійне значення, так і є елементом інших функцій управління, засобом перевірки забезпечення виконання функцій управління. З цього можна зробити висновок про те, що контрольно-наглядову діяльність у певному значенні можна розглядати як

самостійну функцію державного (публічного) управління, яка взаємодіє з іншими функціями та відповідно на них впливає.

Окремі науковці висловлюють думку про те, що контрольна діяльність, залишаючись функцією управління, її стадією і формою, все ж таки повинна отримати вищий статус, наприклад стати самостійною контрольною галуззю (гілкою) влади. Зокрема, В.Тароева зазначає, що контрольна влада в Україні конституційно не закріплена. Органи, котрі виконують контрольні повноваження, розосереджені в гілках влади. Натомість, державний контроль у сучасній Україні є важливим завданням публічного управління й одночасно має чітке організаційне оформлення. Тому дослідниця пропонує оформити існування контрольної влади в Україні на законодавчому рівні.

На нашу думку, надання контрольній діяльності як функції державного управління статусу контрольної гілки влади в сучасних реаліях України принципового не вплине на вирішення наявних проблем у контрольній-наглядовій діяльності держави. До того ж, за останні роки у країнах ЄС спостерігається протилежна тенденція, що полягає у звуженні контрольних повноважень державних інституцій унаслідок розширення діяльності громадських організацій та інших об'єднань громадян, державних корпорацій, позабюджетних державних фондів тощо. Важливішим є вироблення єдиного підходу до термінологічної основи контрольній-наглядової діяльності і закріплення відповідного понятійного апарату у національному законодавстві.

У спеціалізованій та довідковій літературі представлені різні підходи до тлумачення поняття “контроль”. Сам термін “контроль” (від франц. controle) означає перевірку чи спостереження з метою перевірки. Водночас, французьке controle (count+role) утворилось від латинського префікса contra, що означає протидію, і слова role, що означає виконання якоїсь дії. Отже, слово “контроль”, окрім значення перевірки, нагляду з метою перевірки, у своєму змісті містить також поняття протидії чомусь небажаному. У такому контексті термін “контроль” потрібно розглядати як перевірку, а також спостереження з метою перевірки для протидії чомусь небажаному, для виявлення, попередження та припинення протиправної поведінки. Таким чином, у терміні “контроль” відображені: а) певна діяльність; б) суб'єкти відповідної діяльності. Проте в юридичній літературі контроль розглядається здебільшого як певна діяльність. А його важливим завданням, разом із притягненням до відповідальності за правопорушення, є попередження правопорушень в майбутньому та стимулювання усіх зацікавлених сторін (так званих стейкхолдерів) до поведінки в межах правового поля.

Загалом, аналіз юридичної літератури дозволяє зробити висновок, що принципове розмежування між поняттями “контроль” та “нагляд” у контексті державно-правової діяльності вчені-юристи зазвичай не здійснюють або не акцентують на цих відмінностях особливої уваги. Наприклад, у великому юридичному словнику “нагляд” визначається як контроль, що здійснюється, вказується на існування судового нагляду і на те, що судовій владі властива наявність “контрольних повноважень” [15]. В.Чіркін стверджує, що “нагляд” – це також “контроль” [16]. М.Руденко зазначає, що через відповідні служби, інспекції, комітети, комісії, управління, відділи держава здійснює контроль (нагляд) за додержанням правових приписів.

На думку В.Гарашука, контроль відрізняється від нагляду тим, що контролюючий орган, на відміну від наглядового, має право втручатися в

оперативну діяльність підконтрольного (іноді аж до підміни собою керівного органу цього об'єкта – І. П.), а також те, що контролюючі органи (але аж ніяк не наглядові – І. П.) мають право самостійно притягувати винних до юридичної відповідальності. Проте одночасно дослідник зазначає, що чинне законодавство знає випадки, коли контролюючий орган не має деяких із основних контрольних повноважень, що наближує його до нагляду.

Д. Бахрах зазначає, що наглядова діяльність є складовою частиною державного управління, а її головне завдання полягає у забезпеченні якості продукції, послуг і безпеки громадян, суспільства, держави, тоді як контроль містить у собі нагляд за законністю і доцільністю діяльності. Тому у випадках, коли між перевіряючими і тими, хто перевіряється, немає організаційної підпорядкованості, зведення контролю до нагляду потрібне для запобігання втручання в оперативну діяльність суб'єктів влади. З цього твердження можна зробити висновок, що наглядова діяльність, порівняно з контрольною, є значно меншим втручанням у свободу суб'єктів.

Д. Овсянко висловлює думку про те, що нагляд є самостійним видом контрольно-наглядової діяльності, якому властиві свої особливості. З цим погоджується і С. Ківалов, який виділяє судовий, прокурорський та адміністративний нагляд. Л. Коваль не говорить про нагляд як самостійне явище, а лише зазначає, що контроль (нагляд) здійснюється у чотирьох формах: парламентський, прокурорський, адміністративний, судовий. Ю. Битяк стверджує, що існує два види нагляду: загальний і адміністративний [17].

У чинних нормативно-правових актах України терміни “контроль” і “нагляд” зазвичай вживаються у певному поєднанні, чим підкреслюється спільність цілей і задач, що постають перед відповідними органами управління. Відмінності ж між органами контролю і нагляду виявляються переважно у компетенціях, управлінських функціях, що здійснюються ними, в методах виявлення порушень і способах реагування на них.

У ст. 19 Господарського кодексу України зазначено, що органи державної влади і посадові особи, уповноважені здійснювати державний контроль і державний нагляд за господарською діяльністю, їх статус та загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду визначаються законами [18]. У Законі України “Про метрологію та метрологічну діяльність” в розділі “Державний метрологічний контроль і нагляд” відсутнє розмежування понять “контролю” і “нагляду” [19]. Замість Декрету Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 р. “Про державний пробірний нагляд” було прийнято Закон України від 18 листопада 1997 р. “Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними”, у якому термін “органи державного пробірної нагляду” замінено на “органи державного пробірної контролю” [20]. У Законі України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” констатується, що “...державний санітарно-епідеміологічний нагляд – це діяльність органів, установ та закладів державної санітарно-епідеміологічної служби з контролю за дотриманням юридичними та фізичними особами санітарного законодавства...” [21]. Відповідно до ст. 1 Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” № 877-V від 05.04.2007 р., державний нагляд (контроль) визначається як територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади

Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, прийнятного рівня безпеки для населення, навколишнього природного середовища [22]. До прийняття цього закону нормативно-правова база щодо проведення перевірок контролюючими органами складалась із значної кількості нормативно-правових актів різної юридичної сили. Така кількісна неузгодженість, а також відсутність єдності у трактуванні понять і принципів перешкождала ефективній практичній діяльності органів виконавчої влади при здійсненні ними контрольних функцій.

Проте, загалом, чинне законодавство України не містить чітко сформульовані дефініції “державний контроль” та “державний нагляд”. Законодавець їх термінологічно не розрізняє. Тому в нижчих за юридичною силою нормативно-правових актах має місце поєднання понять “нагляду” і “контролю”. Теоретичні висновки юридичної науки також не дають однозначної відповіді щодо синонімічності зазначених термінів. Через те, не існує єдиного підходу у розумінні відмінностей контрольних та наглядових функцій в системі органів державної влади та органів місцевого самоврядування за предметом, суб'єктами та об'єктами. Для вирішення цього питання передусім необхідно провести термінологічне розмежування цих понять на законодавчому рівні.

Адміністративне право України трактує контроль у більш широкому розумінні – як один із способів забезпечення законності, правопорядку і дисципліни в публічному адмініструванні, тобто як процес нагляду за дотриманням положень нормативно-правових актів різними суб'єктами адміністративного права. У науковій літературі виділяють переважно два види нагляду – адміністративний та прокурорський. Адміністративний (управлінський) нагляд – це спосіб забезпечення законності і дисципліни в публічному адмініструванні, який здійснюється спеціальними суб'єктами публічної адміністрації щодо організаційно не підпорядкованих об'єктів. Наприклад, в Законі України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” адміністративний нагляд визначається як система тимчасових примусових заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених із місць позбавлення волі. Органи внутрішніх справ, здійснюючи адміністративний нагляд, не можуть самостійно притягти до юридичної відповідальності особу, яка порушує, наприклад, правила адміністративного нагляду, тому що подібні справи вирішує суд (суддя) [23]. В управлінні, незважаючи на наявність відповідних положень у нормативно-правових актах, в сучасних умовах нагляд в Україні практично не здійснюється. Така практика була поширена в часи дії положень Конституції УРСР. Це був “найвищий нагляд” за точним і однаковим виконанням законів на території Української РСР відповідно до вимог ст. 162 [24]. З ухваленням 28 червня 1996 р. Конституції України, в п. 9 “Перехідних положень” було зазначено, що прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинного законодавства функцію нагляду за додержанням і застосуванням законів – “...до введення в дію законів, що регулюють діяльність державних органів щодо контролю за додержанням законів” [25]. Тобто, ця функція закріплювалася за прокуратурою тимчасово.

У Резолюції № 1755 (2010) від 04.10.2010 р. “Функціонування демократичних інституцій в Україні” Парламентська асамблея Ради Європи (далі – ПАРЕ) звернула увагу на той факт, що функція прокуратури України щодо загального нагляду

суперечить європейським стандартам і що, зокрема, через наявність цієї функції вона має повноваження, які значно перевищують ті, що необхідні в демократичній державі. У зв'язку з цим ПАРЕ закликала органи державної влади та Верховну Раду України якнайшвидше ухвалити в тісних консультаціях із Венеціанською Комісією закон про прокуратуру, який повністю відповідатиме європейським стандартам та цінностям. Ще раніше у своїх висновках, зокрема Висновку від 17 жовтня 2006 р. (CDL-AD (2006) 029, Європейська Комісія “За демократію через право” (Венеціанська Комісія – І. П.) наголошувала, що скасування у прокуратури загальної функції нагляду буде позитивним кроком, який покаже намір розірвати відносини з “радянською моделлю прокуратури” [26].

14 жовтня 2014 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України “Про прокуратуру” № 1697-VII, яким позбавила органи прокуратури в Україні функції загального нагляду та усіх пов'язаних із цією функцією повноважень [27]. Проте, згідно із ст. 121 чинної тоді Конституції України, за прокуратурою зберегла функція нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів із цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Це зумовило виникнення протиріччя між Конституцією України та Законом України “Про прокуратуру”. Для його усунення розділ VII Конституції України “Прокуратура” було виключено на підставі Закону України “Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)” [28].

Аналіз чинного законодавства свідчить, що поняття “контроль” і “нагляд” не є синонімами, оскільки законодавство дає підстави у певних випадках розрізнити контрольні і наглядові органи за таким критерієм, як спосіб ініціювання їх діяльності. Тенденція змінювати без будь яких застережень у нормах-приписах термін “нагляд” терміном “контроль”, а не навпаки, свідчить на користь судження про те, що нагляд – це також контроль. Контроль і нагляд не тотожні поняття. Контроль – постійна функція управління, умова забезпечення успішності його діяльності, він завжди професійний, незалежно від того, відомчий чи загальнодержавний. Тобто, нагляд має більш “вузьку” сферу застосування. Контроль потрібно вважати більш широким поняттям, а нагляд необхідно розглядати як елемент контролю, як “звужений контроль”, але звужений лише по відношенню до сфери свого застосування. Нагляд здійснюється за об'єктами, які не підпорядковані органу, що здійснює нагляд, тоді як контроль може здійснюватися як щодо підпорядкованих суб'єктів, так і тих, що не мають прямого підпорядкування. Наявність протилежних точок зору свідчить про помилковість ототожнення інститутів контролю і нагляду, натомість заслуговує уваги твердження, що це дві самостійні форми реалізації контрольної влади у правовій державі.

На сьогодні в Україні відсутній єдиний нормативно-правовий акт, у якому б чітко були визначені загальні засади державного нагляду. Розробка та прийняття такого акта є виправданим через те, що велика кількість контрольно-наглядових органів діють між собою неузгоджено, часто дублюють один одного, безпідставно відволікають підконтрольні структури від виконання властивих їм функцій, чим опосередковано завдають організаційної і матеріальної шкоди не лише цим органам, але й державі загалом. Назріла необхідність вироблення загальноприйнятих стандартів державного контролю та нагляду. Відправним моментом процесу удосконалення систем державного контролю і державного нагляду має стати відповідне законодавче визначення самого нагляду, відмежування його від контролю

та інших подібних функцій управління. Адже, з одного боку, нагляд є засобом адміністративного впливу, видом виконавчо-розпорядчої діяльності, а з іншого – засобом забезпечення режиму законності в державі. Суб'єкти наглядової діяльності зобов'язані піклуватися насамперед про те, щоб не допустити, запобігти настанню шкідливих наслідків, виявити обставини, що можуть бути їх причиною, і вжити певних заходів для усунення виявлених відхилень.

В науці державного управління можна використати методологічні підходи, які застосовані у дослідженнях із трудового права. Наприклад, О. Серeda, аналізуючи положення Трудового кодексу України, вважає, що нагляд та контроль можна відмежовувати за наступними критеріями: наглядові органи мають право втручання в оперативну діяльність піднаглядних об'єктів, самостійно притягати винних до відповідальності; органи контролю не мають права втручання в діяльність підконтрольних об'єктів, а лише можуть висувати відповідну вимогу до роботодавця; не мають права самостійного притягнення винних до відповідальності. Характерно, що нагляду властива зовнішня спрямованість щодо піднаглядних об'єктів: суб'єкти та об'єкти нагляду не є елементами спільної системи органів. Контроль може здійснюватись і “всередині” системи (відомчий або внутрішньовідомчий контроль). Компетенція органів контролю включає можливість втручання в діяльність підконтрольного об'єкту, притягнення винних осіб до відповідальності.

На наше переконання, контрольна функція державного управління в Україні повинна охоплювати два найважливіші напрями – контроль і нагляд. Ці напрями мають бути відображені у повноваженнях інституційно відокремлених організаційно-правових форм на центральному, регіональному та місцевому рівнях управління. Контроль повинен сприяти підвищенню якості здійснення державної влади та втілюватись в організаційно-правових формах державної контрольної діяльності: парламентський контроль, президентський контроль, внутрішній контроль органів виконавчої влади; судовий контроль. Нагляд же має забезпечувати реалізацію контрольної функції державного управління щодо приватних суб'єктів у різних сферах суспільного життя з метою створення належних умов розвитку суспільства загалом та господарської діяльності зокрема.

Отже, практика здійснення державного управління свідчить про наявність відмінностей у поняттях “державний контроль” і “державний нагляд”. Ці відмінності зумовлені предметом, метою, формами та межами наглядової і контрольної діяльності. На сьогодні, в умовах формування системи публічного управління в Україні, виникає нагальна потреба передусім у чіткому нормативно-правовому закріпленні місця і ролі як державного контролю, так і державного нагляду відповідно до тих завдань, які вимагає реалізація політики європейської інтеграції. Запровадження європейських стандартів публічного управління, формування правової держави з ринковою економікою потребує скорочення державного втручання в діяльність підприємств, установ, організацій, у життєдіяльність громадян. Тому, як перший крок, у системі сучасного державного управління України необхідно сформулювати такі умови, які б сприяли поступовому звуженню сфери контролю і оптимізації сфери нагляду задля підвищення ефективності управлінської діяльності.

Список використаної літератури

1. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Юридична література, 2003. 896 с.
2. Андрійко О. Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К. : І-т. держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1999. 38 с.
3. Бахрах Д. Н. Важные вопросы науки административного права // Государство и право. 1993. № 2. С. 32—43.
4. Битяк Ю. П., Зуй В. В. Административное право Украины (Общая часть) : учеб. пособ. Х. : ООО “Одиссей”, 1999. 224 с.
5. Большой юридический словарь. М. : ИНФРА-М, 1998. 790 с.
6. Гаращук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Х. : [б. в.], 2003. 412 с.
7. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18; № 19/20, № 21/22. Ст. 144.
8. Денисова А. В. Співвідношення контролю і нагляду // Адміністративне право і процес. 2013. № 2 (4). URL : <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-4-2013>.
9. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. д. ю. н., проф. В. Б. Авер'янова. К. : Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
10. Кичилюк Т. С. Державний контроль за використанням та охороною земель сільськогосподарського призначення : дис. ... канд. юрид. наук 12.00.06 Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. К. : Національний аграрний університет, 2007. 232 с.
11. Коваль Л. Адміністративне право України (Загальна частина) : курс лекц. К. : Основи, 1994. 154 с.
12. Конституція Української Радянської Соціалістичної Республіки. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/888-09>.
13. Конституція України. К. : Велес, 2007. 48 с.
14. Овсянко Д. М. Административное право : учеб. пособ. ; изд. 3-е, перераб. и доп. М. : Юристь, 2002. 468 с.
15. Пояснювальна записка до проекту Закону про внесення змін до Закону України “Про прокуратуру” (щодо удосконалення та особливостей застосування окремих положень). URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54826.
16. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі : Закон України № 264/94-ВР від 01.12.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 52. Ст. 455.
17. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) : Закон України № 1401-VIII від 02.06.2016 р. // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 28. Ст. 532.
18. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними : Закон України № 637/97-ВР від 18.11.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 9. Ст. 34.

19. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення : Закон України № 4004-XII від 24.02.1994 р. // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 27. Ст. 218.

20. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України № 2411-VI від 01.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. 2010. № 40. Ст. 527.

21. Про метрологію та метрологічну діяльність : Закон України № 1314-VII від 11.02.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 30/31. Ст. 194.

22. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України № 877-V від 05.04.2007 р. // Відомості Верховної Ради України. 2007. № 29. Ст. 389.

23. Про Прокуратуру : Закон України № 1697-VII від 16 січня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2/3. Ст. 12.

24. Руденко М. Про співвідношення державного контролю і прокурорського нагляду (концептуальні зауваження на перехідний період) // Право України. 1997. № 5. С. 29—33.

25. Серeda О. Г. Щодо співвідношення понять нагляд і контроль за дотриманням трудового законодавства // Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. № 26. С. 496—504.

26. Тарoєва В. В. Інститути контрольної влади в сучасній Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. н. 12.00.01: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Одеса : [б. в.], 2010. 21 с.

27. Чиркин В. Е. Контрольная власть // Государство и право. 1993. № 4. С. 10—18.

28. Ярмак Х. П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні : монографія. Одеса : Юридична література, 2006. 336 с.

I. Pavlyk

DIFFERENCE BETWEEN “STATE CONTROL” AND “STATE SUPERVISION”: NORMATIVE-LEGAL ASPECTS

The article analyses main approaches to the definition of content of concepts “state control” and “state supervision” both in the national science of public administration and in legal science, and reveals their interpretation in individual legal acts. The main differences between control and supervision as the components of control function of public administration are identified and basic approaches to their legal interpretation are shown. It has been justified that the most important directions to apply the control function of public administration in Ukraine are control and supervision. Conditions that would contribute to the stepwise narrowing of the sphere of control and optimization of the sphere of supervision in order to increase the efficiency of administrative activity in general are proposed as the first step to form the system of current state administration of Ukraine.

Key words: control, supervision, normative legal act, efficiency, public administration, authority.